

діло

ВХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пом.
Конто пошт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Піло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату і
рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: а крею 450 зол.

За границями:
В Ассоні 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 зл., Німеччині 750 зл., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 зл., Австрії 750 зл. — Займа адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолоШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

—

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Льондонські відвідини.

Львів, 24 травня 1927.

Відвідини президента Французької республіки Думерга у Лондоні є найважливішою подією останнього тасу. Почести і блискучий прийом голови французької держави в столиці Великої Британії мали на меті підкреслити поворотну точку в англо-французьких взаєминах. В останніх роках Англія й Франція йшли розбіжними шляхами. Навіть більше! Політика цих двох могутностей-переможців скертіливо перекрещувалася в багатьох точках. Зберігаючи про людське око поправні відносини в міжнародньому розмірі, особливо на терені маніфестаційно-статичної Ліги Націй, на ділі йшла завзята, різка і непереривна боротьба між цими двома стовпами великої антанті. Англія протегувала Італію і Польщу, Франція шукала спільної мови з Німеччиною, а навіть заносилася на вирівнювання непорозумінь і можливе порозуміння з Радянським Союзом. На Далекому Сході Франція маршантлю відмежовувала себе від англійської акції, а на Близькому Сході підставляла ногу британській політиці. Про існування великої антанті взагалі не згадувалося, це вже проспівана пісня.

І раптом льондонські відвідини през. Думерга, і то відвідини справді різкі і ненадійні. Правда, звід готів двох держав-велитиів був підготовлюваний вже від довшого часу. Однак правдою є й те, що його достійно відкладано, а розбіжність в англо-французській політиці останніх часів відсувала його на незримий час. І саме в моменті, що найменше надавався навіть на чужиноство-офіційні відвідини, президент французької республіки через канал Ла Манш удається до столиці британської імперії. Відвідини през. Думерга в товаристві Бріана перемінюються в надивичайно сердечний вислів англо-французької дружби, а зовнішній їх вигляд приймає признаки якоїсь казочної феєрії. Ще в каналі Ла Манш святочно зустрічає през. Думерга англійська флотія, на англійському березі витає його принц Уельсу, на льондонському двірші вижидас його сам король, який супроводжає гостя до палати Бекінгем. А далі появляється послання през. Думерга до англійського народу, сердечні привіти, живі конференції Бріана і Чемберленом.

У Лондоні велике свято. Відбувається одна з найбільших політичних демонстрацій, які знає повенний час. Чи вона є висловом життєвості великої антанті? По всім признакам безумовно — ні! Велика антанта вже вмерла. І не з метою воскресити її відбулися лондонські відвідини. Є вони висловом чогось іншого: повороту до безпосереднього одиначного „сердечного порозуміння“, рівнозначного зі союзом. В нинішніх умовах воєнна антанта стала анахронізмом, живим і життєвим може бути тільки союз двох держав на основі спільності інтересів.

Який же вислід льондонських відвідин? Без сумніву є він акомодатією Франції до протирадянської політики Англії. Чемберлен мав переконати Бріана, що відокремлена політика обох держав у відношенні

до Рад. Союзу загрожує інтересам обох могутностей. Тільки спільна політика у відношенні до Москви може вийти їм на користь. В зв'язку з тим зведено до спільного знаменника англо-французьку політику в Китаю, в італіо-югославянському конфлікті, в рейнській справі й інших другорядних питаннях.

В близькє порозуміння вступають Англія і Франція в моменті корисного для них укладу відносин. Англійська дипломатія віднесла пере-могу над радянськими зусиллями в Китаю, повертаючи на іннашо над-ді Москви. Роздвоївши китайських націоналістів, Англія сильно скріпи-ла своє міжнародне становище. Од-ночасно Франція через свою фінан-сову санацію і впорядкування своїх боргів стала знову могутнім чинни-ком міжнародної політики.

Очевидно, головною темою англо-французських розмов мусіло бути відношення до Радянського Союзу. Бажаючи підкреслити цю основну базу англо-французького порозуміння, англійська поліція дала й досадну ілюстрацію цієї теми, переводячи ревізію в радянській торговельній установі „Аркос”, ревізію, що є доповненням пекінської ревізії в радянському посольстві, переданої Чанг Цю Ліном.

Англійська дипломатія у відношенні до Радянського Союзу перейшла з оборони в наступ. По своїй точці погляду притягнула вона в цій справі також Францію. А це без сумніву один з найбільших успіхів англійської дипломатії. Ясно, що англійська політика оточення набере тепер ще більшої сили і тугости, розвиваючись по докладно наміченій лінії. Вплив лондонських відвідів відчувала вже Литва, якій пораджено „по приятельськи“ негайно встановити нормальні взаємини з Польщею. Таким чином Литву впирається насильно в польські кліщі, а одночасно змінюється непомірно міжнародне значіння Польщі. Є це ніщо інше, тільки послідовна розбудова протирадянського фронту, зривання помосту, який єднає Радянський Союз з Німеччиною. Що це відібється і на нас, — зайвим було би хіба вивиснювати.

Льондонські відвідини є подією переважного значіння. Є вони ствердженням розвалу великої антанті і поворотом до передвоєнних союзів. Одночасно англо-французьке порозуміння звертається своїм вістрям проти Рад. Союзу. Наслідком цього мусить бути перевірка прийомів дотеперішньої радянської дипломатії, а може і глибокі зміни внутрішнього, характеру.

Дві міри.

Національні меншості в УСРР та українська меншість в інших республіках СРСР.

3 теоретичних комуністичних маніфестів, з авторитетних не менше теоретичних постанов ВКП(б) про національну політику, а також з енциклопедій і то дуже численних усяких урядових і партійних вождів СРСР ми знаємо, що всім національним меншостям у СРСР належать одні і ті самі права. Нераз уже ми писали і підкреслювали ту обставину, що ці теоретична рівноправність на всій території СРСР крім території УСРР не має ніякого майже реальної значіння в урядовому житті.

Тільки на Україні намагаються теперішні її державні мужі заспокоювати потреби національних меншостей навіть у більшій мірі чим потреби самих українців. Поза Україною ніхто цього робити не хоче, а окрема ж ігнорують усія комуністичні чини потреби української меншости навіть там, де вона живе компактною, збитою масою. На ту обставину наводили ми вже багато фактів. Нині хочемо до них додати ще один дуже яскравий. Ось у харківських „Вістях“ а 15. травня пишуть про два дуже цікаві засоби практичного проведення національної політики, про дві її міри.

В Криму, чи то пак у кримській республіці, є поверх 100 тисяч українців, а втім 83 тисяч самих селян, але всі правлячі чини Криму української меншості не визнають. Українці зараховують до «русских» і тим самим не тільки не дбають про ніякі культурні потреби українців, але напавши працюють над тим, щоби їх чим-сь скорше зрусифікувати. Кримська газета «Красный Крым» не б'єжа навіть оголошувати аських комунікатів Українського Клубу в Криму, чи краще в його теперішній столиці. Така доля української меншості в Криму.

За те в тому ж числі „Вістей“ читаємо в дописі якогось Л. Р. з Тульчина ось що: „За даними перепису в Тульчинській окрузі більше як 703 тисячі населення, з них 47.500 жидів, 10.500 поляків, 10 москалів та біля 3 інших. Для обслуговування національних меншостей zorganizовано в минулому році 11 жидаївських рад, 2 російські та 1 польську. Цього року намічено zorganizувати ще 4 ради національних меншостей“. — Далі добуваємося з допису, що в окрузі є вже 24 школи для національних меншостей. Та все це дописувача не вдовольняє і він домагається „негайно порушити (очевидно в центральних радах) питання про професійно-технічну освіту серед націй, меншостей, збільшити обслуговування їх з боку таких установ як міліція, фінвідділ, та поліпшити стан національних колективів“.

З того наглядно бачимо, що комуністично-українці в своїй мягкосердечності та ширості бажалиб усі свої меншості ушляхити в якнайкоротшому часі всім — і власними радами, і школою і судами і чим хочете, а за те всякі „русські“ без огляду на те, де вони урядують, чи в РСФРР, чи в Сибірі, чи на Кавказі, чи в кримській республіці української меншості (далеко-більшу від жодеської або польської в тульчинській окорузі!) старуються фізіологічно стравити, проковтнути таке ж як польські шовіністи українців у Польщі. Та неже харківський уряд, що репрезентує радянську українську державу, не може вплинути на дотичних комуністичних російських канібалів, щоби вони понегали людодівство та щоби дали українцям змогу жити своїм шитим культурним життям? Не віримо в те, щоби в теперішньому харківському уряді не було таких, які не бажалиб цього зробити, та сумніваємося, чи їх заходи будуть того роду, що зможуть переломити в цілій ВКП(б) вторі описані українофільні апетити. Ми хочемо вірити навіть, що в напрямі припинення українофільства в республіках СРСР, харківський центр уже робив заходи, та вони, видно, не увінчалися успіхом, коли і в Києві вряло далі провітає.

Пам'ятайте, що всієї збірки на
нагробник на могилі І. Франка
треба посилати до Центробанку
(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на
шадичку книжечку ч. 7910.

Заходом українських спортсменів і руханковців товариства відбувається Рядовий 29, травня к. р. в с. залізничній Народного Дому в год. 9, вечер. для прийняття Гостей з Закарпатської України Рад. Залюднення в Українській Театральній Кооперативі. 2205 2 4

За шкільну реформу.

Майбутній устрій шкільництва в Польщі на візді польських учителів інших шкіл.

Дня 20. квітня відбулися в Кракові загальні збори польського „Товариства учителів вищих шкіл“, на яких ухвалено тезис в справі уладу шкільництва в Польщі.

В з'їзді взяли участь крім делегатів з відділів Товариства також представники міністерства освіти, різних кураторій, духовенства, а далі послі, сенатори та делегати майже всіх польських високих шкіл.

По виступах трьох рефератів і по вичерпуючій дискусії прийнято майже одностайно ось які тези щодо реформи шкілництва в Польщі:

І. Загальні основи.

Уряд школярства повинен бути таким, щоб кожний громадянин міг добути найвищий рівень формування, а що найменше повний курс семілярної всенародно школи.

Школи повинні бути так улаштовані, щоб ученики могли також в часі студій переходити до інших шкіл відповідно до своїх здібностей, а кожна школа повинна про те подбати, щоби дітей спрямувати все на власну дорогу.

II. Всенародна школа.

Вона має бути семикласова. Її завданням є дати загальне формування і підготувати до життя, тому вона повинна ділитися на нижчий чотирокласовий ступінь вищий трилітній з узагальненими місцевими потребами.

Для її абсолювентів улашдується доповнююча наука, а також на пробу спеціальні загальнообразуючі школи, які мають доповнити загальне і дати практичне образуння.

III. Школа середня загальнообра- зуюча.

Гімназія призначена для молоді, що виявляє неоднозначно інтелектуальні спосібності. Вона має за завдання дати основне загальне формування як підготовку до вищих студій, а базується (підготовка до неї) на чотирьох класах всенародної школи і приймає учнів на основі вступного іспиту.

Гімназія має бути восьмикласна і поділена на два ступені: одиницічний нижчий з обов'язковою наукою латини від першої класи і вищий, поділений на типи: класичний, матем.-природописний і гуманістичний, які різняться не якістю груп предметів, тільки кількістю годин науки по одиноким предметів і методологією її ведення. Хоча гімназія не є призначеною для загальної молоді, — тільки для виразно інтелектуально спроможних, — то перехід до неї не має бути замкнений для учнів вищих класів всенародньої школи по закінченні вступного іспиту.

Учешки, що покінчили нижчий ступінь гімназії, дістають свідоцтва переходу на вищий ступінь гімназії, або фахової школи, а коли не бажають далі вчитися, докладають доповнюючої, що має право у військовій службі.

IV. Фахові школи.

Вони повинні опертись на семикласові міжнародні школи, а мають діяти як нижчі 2—3 літні для формування помічників, однорічні курси для абітурієнтів семикласових шкіл та нормальні п'ятикласові школи з повним багаторічним навчанням.

25-літній Ювілей Української Хати в Станиславові відбудеться 26. травня 1927. -- Виділ.

Після зложення іспиту можна переходити в гімназії і інших фахових шкіл до п'ятикласових. Ті школи мають бути в правах зрівняні з гімназіями, а крім цього мають мати окремі управління і давати вступ на відповідні виділи вищих шкіл.

У. Високі школи.

Ті призначені для осіб, які з визначеними способностями і замішаними до науки. Вони приймають абсолювентів гімназій і під певними умовами та в означені кружі також абсолювентів фахових шкіл.

vi. Реалізація.

Подібні плани для здійснення цих тез має виробити окрема комісія з представників усіх шкіл і предметів науки. Складність заснованих шкіл повинна бути перенесена до потреб хвилі.

Реформа має переводитися повільно, через довший час і по переведенні проб в малі розміри. Вічні зміни є шкоди, як також не менше шкоди є нинішні дотеперішнього доробку і випробуваннях шкільних форм. Натомість корисні є злинові і систематичні проби з метою поправки дотеперішніх метод або організації, які можна поширювати, коли покажуться відповідними.

Правлячі кружі, тобто влада повинні подбати про виображення відповідного учительства і придбання наукових середств та будівель для шкіл.

Б не точний зміст тез прийнятих загальним збором тов. учителів вищих шкіл у справі реформи шкільництва в Польщі.

Зі сказаного бачимо, що побіди у них єдині наріжні шкільного виховання, а уступки, які під напором нових струй проєктуються, не є есенціальні і є вони більше позірними, як наприклад побажання, щоб в часі науки молода мала можливість переходу до інших шкіл. Це і досі можливо, а саме на основі вступного іспиту. Може би не мати значіння, як би сказано було, що маєтись скласти іспит тільки з тих предметів, котрих не вчили у народних школах, та про те в тезах не говориться. На основі тез дотеперішнє повне восьми-класова гімназія залишається, а її класичний характер ще скріплюється кимось наукою латини від першої класу у всіх типах гімназій, отже і в матем. природоспій, чого досі не було. Взагалі в тезах окремо і з натиском підкреслено яку певну предмету, як того, що ваяє Польщу з західноєвропейською культурою та береже її від східних впливів.

Тези бжають мати в гімназіях тільки чистіше інтелектуалістичні, інших хочуть чіткіше спрямовувати через вищі класи есенсальної до фахової школи або до вищої урядів. З того змагання вишло побажання признати деякі управління в службі державній і військової для тих, що то всенародній школі покінчать доповняючі загально-образовуєчі або фахові школи, а тим остільки ще окремо під певними ближче неозначеними умовами забезпечується вступ на вищі школи. При тім застережено, що всі ті реформи мають бути введені на разі лише на пробу і то з обмеженим міром, та виразно підкреснено шкідливість нагалих і засадничих змін в шкільництві. На це звертаємо особливу увагу тих кружак нашого громадянства, що вимагають від наших шкільних установ радикальної реформи шкільництва, прамануючи на її переведення пару місяців часу тоді, коли інші народи, як не ми бачили при оглядах реформістичного руху з західноєвропейським шкільництвом, потребують на це шість літ. І зовсім справедливо, бо на умах молоді, той відстав будучності народів, експериментувати не можна.

А. Кореняць.

Радянська Україна.

Зід „Плугу“.

В дніх між 7. і 10. травня ц. р. відбувся у Харкові четвертий з черги зід селянських письменників, агітованих в організації „Плуг“. Великий реферат про партійну діяльність „Плугу“ виголосив голова Пилипенко. Він зазначив, що організація відіграла позитивну роль в творчості української пролетарської літератури „у свій час“. „Може тепер — казав він досліпно — та творчість не задовольняє певних кол сучасного читача, але це треба забувати, що читаюча маса не становить того-ж пального шматка. Зараз

„Плуг“ має закінчений добір кваліфікованих см, що орудуючи в своїй творчості селянськими образами, допомогатимуть виволоді пролетарської ідеології на селянство. Надалі „Плуг“ мусить мати установа на підняття кваліфікації, відмовитись від масовизму в організаційних формах, але мати тісний зв'язок з масами в своїй творчості“. З реферату Пилипенка довідуємося про плужанську продукцію за п'ять літ. „Плуг“ видав за п'ять літ 130 окремих назв, що дає загально і мільон примірників. Переважно були це збірки прози (50 назв), поезії (40 назв), драматичні твори (20 назв), решта публіцистичні твори. Більші твори як романи і повісті почали появлятися в творчості плужан недовго, але заслугоють на увагу, як каже Пилипенко, і прихильно прийняла їх критика. Найважливіші споміж них: „Буря“ — Головка; „За плугом“ — В. Чередишченкова; „Чабанський вік“ Божко. Темою творчості плужан переважно недавні часи революції та горожанських воєн. Характеризує Пилипенко творчість плужан ось як: „Композиція ще недосконала, нема швидкого розгортання сюжету, внутрішнього напруження. В мові помітний поступ, спостерігається деяке захоплення творчості формальною стороною“. — У з'їзді взяли участь і представники Білоруської літературної організації „Маладзінка“, посвояченої ідеологічно з „Плугом“. (Аналогічною до „Валліте“ літературної організації Білорусі є „Узніш“). Витали з'їзд представники всяких центральних установ і чиркомосвіти. Скрипник особисто „Плуг“ прийняв новий статут на тому з'їзді та вибрав новий центральний комітет і контрольну комісію. До центрального комітету зайшли: Пилипенко, Пилип, Головка, Степовий, Відимський, Будяк, Мисик, Мінко, Штантей, Косар, і Гак. До редакційної колегії „Плужанина“ вибрані: Пилипенко, Пилип, Головка, Степовий і Мисик.

Нові матеріали про Гайдамачину.

В харківському Центральному Історичному Архиві відкрито цілу низку нових матеріалів, що відносяться до історії Гайдамачини. Між ними є дані про невідану втечу Залізняка на Харківщині, коли його везли на Сибір відбавати кару, є і багато інших даних про суди і кари над гайдамаками, ухвалені Генер. Військовим Судом та стверджені Генераль. Військовою Канцелярією. Є чимало листів польських панів, що просили тодішні головні урядові установи України винагородити за втрати, нанесені їм гайдамаками. Зокрема є багаті матеріали до історії Гайдамачини 1750 р., багаті повідомлення отаманів Запорізької Січі про втихомирення гайдамацьких ватаг. Окрему групу становлять документи про Гайдамачину на Лівобережжя і Слобожанщині України, як про рух спротиву селянства та селянства 18-го віку проти українських і російських великих землеволодільців на Україні. Є документи про суттєві між гайдамацькими ватагами та російським військом. Всі ці матеріали йдуть до історії Гайдамачини. З них видно, що гайдамачина не була виключно рухом правобережного селянства, але що заступила вона ганьбю коріння і на лівобережжя України, де мала теж соціальний підклад. Над матеріалами працює і системізує їх науковий співробітник катедри історії української культури М. Горобаль.

Українські вчені на з'їзді славянських істориків у Варшаві.

Харківський „Комуніст“ повідомляє, що Українська Академія Наук дістала від Варшавського державного природознавчого музею запрошення надіслати в обмін всі наукові видання Академії, а зокрема праці з зоології. Аналогічне запрошення одержала Академія від наукового товариства в Нью-Джерсі (Америка). На з'їзді славянських істориків до Варшави поїдуть у характері представників Української Академії Наук: професор Тимченко і Квітка. — Проф. Тимченко був перед війною довший час професором варшавського університету.

Випишіть і встигні придбати це китайське чашо з маркою „Самовар“ фірма Д. Сенич і С-на у Львові вул. Валова 14. 2115а (там Г-ва Качковського). 2-3

3 виборчого руху.

Коліччиничина.

В справі громадських виборів скликано довірочну нараду дня 18. В. п. р. в Густині, а дня 14. В. в Коліччині. На довірочну нараду в Густині прибуло 170 відпоручників громад, а до Коліччині 100. Реферати про виборчу організацію виголосили в Густині д-р Хичій і Заваликут, а в Коліччині д-р Вих і Заваликут. Обидві наради припоручили комітетам українського Національно-Демократичного Об'єднання об'єкти виборів як повітовим виборчим комітетам. Правильні поради в справах виборів уділяв на Коліччині канцелярія д-ра Виха, а на Густині канцелярія д-ра Хичія.

В повіті велике зацікавлення виборами і як повідомляють з сіл, провід ведуть самі сільські одиниці, так, що компромісних лист не постачають, адається ніде, а все піде до голосування на виключно українські листи (якби на цей раз від усього хазяя, яким були переддосвідні догтермінові вийти і т. п. братів). По містечках рівнож виступають покищо українці самостійно і можна сподіватися, що й жиди поставлять самі свої листи. Поляки не засипляють справи також, однак самі не мають у нас великої надії на виграш.

Віче в Замарстиніві коло Львова.

В неділю дня 15. травня ц. р. відбулося в Замарстиніві коло Львова віче, скликане Дільничною Організацією українців міста Львова у справі політичного положення українського народу під Польшею і розпаних громадських виборів. Віче отворив короткою промовою гром. Польовий, якого вибрано предсідником віча; на секретаря покликано гром. Стецуру. Опісля виголосив делегат Українського Національно-Демократичного Об'єднання і Народної Організації Українців м. Львова д-р Олександр Марітчук реферат у загальних вищих справах. Після того виїздалася основна дискусія, в якій забирали голос громадяни: Мурський, Сафін, Сторожинський, Добрянський, Ігнат і ін. По дискусії, яка виказала єдність усіх промовців щодо наших завдань при громадських виборах, віче затвердило тимчасовий дільничною організацією виборчий комітет, зложений з 15 членів. Після закриття віча присутні відспівали у піднесеним настрою наш національний гімн „Ще не вмерла України“. — Учасник.

Бурливе виборче віче в Журавні.

Дня 18. травня 1927 р. зійшлося громадство з усіх сіл Журавенщини на віче в Журавні. Тисячі селян і селянок ступили на великий подвір'я кооперативу „Єдність“, а між тою великою масою замішалося около 40 людей на чолі з провідником боївки, відомим Крушинським, конспіентом (на сором) д-ра Лакустою та ще й п. Худобю, підляком, що живе тут з ласки наших людей. Вони то, горляючи маче дикі величчя, хотіли за всяку ціну перебити промову о. прад. Куницького з о. Лявова. Сильний кордон поліції під проводом комісара зачав своє уривування. Віче відкрив д-р Шенк'їр, що покликав до правді селян, а на секретаря інж. Антоновича й рівночасно уділяв голосу о. Куницькому. Як тільки бесідник став говорити про положення українського народу в Польщі, комісар і капітальська боїка зачали переривати бесіду. Зчинився крик і о. Куницький, не маючи спроможності перебалакати товпи, перестав говорити, чекуючи на утихомирення народу. Коли капіталь вже шлюком похрипав, о. Куницький зачав продовжувати свою бесіду, тримаючись дивного порядку. Капіталь з Крушинським (сином священника) викрикували на єпископа, на все українське духовенство; жандармерія їм зовсім не перешкодила, так, що воно змільдало, навіть москвофіли були в змоях з жандармерією. Українське селянство відносилось охоче: „Геть з д-ом Лакустою і його заступником“. По двогодинній бесіді о. Куницького поставлено резолюцію з побажанням шчасливого переведення виборів до громадян на українських землях. З тисячких гурдач зчинилися оклики: „Слава українському народові, слава його трудові“. Потім народ почав співати „Ще не вмерла“. Прямительський комісар, розлючений цією пісню, витягнув шаблю, скочив до о. Куницького і д-ра Шенк'їра й почав перед їх лицами нею вмахувати. Інші жандарми почали прикладами криків розганяти двогітну масу, а один з подяків прискочив до о. Водяра з палицею, ударив його сильно по руці і то так, що палиця зломилася. Комісар поручив командантові синати протокол з о. прад. Куницьким у локалі кооперативу. Під час цього синсування протоколу поспішали сотні протестів проти негідного поступовання органів бездержавства. Коли комісар зачав закидувати о. Куницькому протидержавне становище, о. Куницький заявив, що висловлює тут живе на українських землях не було нічого скажало проти держави. Селянство мало аж тепер нагоду переконалися, до чого доводять у нас політика капітальської „трибуні“ д-ра Лакусту, Крушинського й о. Юркува. Зокрема алфавіт Крушинський спавляв у нас тим, що постійно викикує на всіх і всіх. Пале д-р Лакусто! Раді спокую, викиньте того, що сіє негідну і горіле некультурно на всі боки, а тоді буде певно спокій у Журавні.

Вігукки пня.

Життя і революція.

Велика політика — великою політикою а мала — малою. Це така сама праця як те, що часом велику політику роблять малі люди, а малу ще менші.

Та попри всі оті великі і малі політики, але собі своїм шляхом життя, диктуючи закони і встановлюючи правила. Воно не раз вимагає уступок, компромісів і інших компромісів, алежно від обставин, місця часу.

Обставини: „Під псом“.

Місце: Галичина.

Час: Весня 1927.

В городі Львові адібаються два українці: Аверкій Панкратович — наддніпрянець і Микола Чорногуз — галичанин.

Аверкій Панкратович — уперівень по вилісі, гетьманець по переконанні, а справедливи українсь по батькові.

Микола Чорногуз — комуїст по вилісі, українсь по переконанні, а курку по батькові.

— Здорові, Аверкій Панкратович. Як та ваша справа?

— Нічого, їде по маленьку. Не гірше нею, як і більшовизмом.

— Значить: дуже добре?

— Ні навіки: досить слабо.

— Ех, ви все своє... Непоравний мінімаліст!

— А ви хіба що?! Галичани всі мінімалісти, хочби як примазувалися.

— Побачите, як приїде сюди Рос... то... Україна...

— Дай Боже, дай Боже!

— Червона Україна, розуміється! Тоді побачите, чи ми всіх отих служаків буржуазних, отих підійків капіталу, отих корів пролетарського визволення...

Аверкій Панкратович перебиває:

— І мене теж?!

— І вас також.

— Бійтесь Бога, пане Чорногуз. Ви ж поставили „под стінку“?!

— Ойой!

— Так?! А що буде, як ми воїммо верх і гетьман... хотів сказати — і приде У. Н. Р.?! Що з вами тоді?!

Дуже ми панькались, їшли на компроміс і ліберальнішали. Тепер не буде шогі! Всіх інтернаціоналістів, отих запрошених жидівських, отих прислужників москвських, отих підлизів і примаванів...

Микола Чорногуз перебиває:

— І мене також?!

— І вас теж!...

— Аверкій Панкратович! Дайте спокій! Не проливайте так швидко людської крові!

— А ви не проливали?

— Я?!

— Ви особисто може ні, але ваші товариші...

Оба розмовці на хвилину поринають у думки. Одному і другому астають перед очима страшні сцени минулої революції по різних чреватих і рождівних відділах. Моторошно робиться на душі. Ах, друга сторона воєни верх? Побіди більшовиків — то ти, Аверкій Панкратовичу, прапайши з білим світом, бо ти гірший, ні сили тікати далі. Запакують і твєрці у своїй стороні, то ти, Микола Чорногузе, не акрутишся від радничого відділу і тоді пиши: пропав!

Думують оба, думують, а очі, хоч хризу іскрами синили тепер матимуть сонний розплинаються.

— Знаєте ви що, пане Микола, — починає Аверкій Панкратович — давайте побимо так: на випадок перемоги ні я не не ні а вас не розстріляю.

— Гаразд! Дуже добре! Думайте, що більшовики таких людей як я, розстрілювали? З вас буде прекрасний урядовець.

— Хай буде! А для вас, пане Микола, я теж вихлопотав у наших, колиб зачати...

— Ну, моя поважання, а жущу аж їти — Бувайте здоровенькі!

Розходяться з переконанням, що й між „таємних“ є люди, яких треба пошадити. Думують, що тільки вони для ділими до цього закінчення. Тимчасом неода як така розмова відбулася, а ще неода відбудеться.

Попри всі великі і малі політики для собі своїм шляхом життя, диктуючи закони і встановлюючи правила.

Галичанин Чорногуз.

було досить оригінально розмальований адмін: стоїть собі пастишок, підперся у боків та робить "око", а через нього в сирій переливистій заголовку виступає "Перехитрий". У долі чотирьох переливистих: ПЛАСТОВА ТОЧКА — каже свободний вечір, рішуче віддається виставу.

Вечером три на сцену, був я вже у формі "Українського Союзу". З початком гудом роздобув білет, бо я воял прихв'я був великий та вештлі опинився на сцені. Бачу, люди пливуть дверима розкрити та меншій зайняти місце, бо до вистави осталося ще після оголошення 5 мінут. Дивлюсь я, що всі так точно приходять (іде правда діти, українці не конче звикли до точності) та оглядаю сцену. При дверях стійка та одностороннє собою перевернуто білет, на сцені тем симпатичні пастишечки жалують місця. Ніде ні замішання, ні колотні, а тут вже третій хвинок запинає початок вистави. Гляджу на годинник і бачу, що дійсно 100 томище. Ну це дійсно по європейськи! Погосси ситі, починає грати оркестр. За хвилину піднімається заслона і перед моїми очима пересуваються достаті одна за одною, одна краша від другої. І я просто не вірю, що це грає аматорський гурток, мені видавалося, що це кусок дійсного життя поставлено на сцені і воно рухається, росте, розгортається перед моїми очима немов у казці. Не стямився я, як замахнувся сити на сцені і перша дія скінчилася. Перерва коротенька та ще й музикою заповнена. Друга й третя дія теж швидко промайнула, а наприкінці з приємністю любивався в перагін українським білетом у різнобарвному освітленні. А ще й досі пригадує собі зі сміхом Куксу (Грав Стрипський, про призначення довідався я описи), Лранка (Сирота), писаря (Пісенький), пенюгу-паніча (Нахлюк). Гарнені ролі були молодят: Антін і Орішка (Тарнавський-Пелехін), та Василь і Горпина (Гарасимович-Стрипський), та дуже атрабно виведено національні танці. Правду кажучи, я дійсно вколюва в сцені "Українського Союзу" загалом та не пригадує собі, чи коли так пережив виставу, як тоді. Довідався потім, що ця штука обсядає виключно пластичними силами уніка української мускульної та жіночої гінності. Драматична Секція тих курців тишиться вже довгий час спокійно стивіславського громадянства тому, що режисерів не де А. Кичунова, що давнішими часами теж захоплювала публіку своєю грою на сцені українського театру. Жалую, що не міг зустрітися особисто з артистами та п. режисером, однак і так цей вечір остаточно для мене одним з найкращих моїх споминів про українську сцену. А коли зв'язати, що все це влаштували самі пастишки, то треба признати, що перед тими піонерами відродження дійсно велика будучина.

Самовидець.

Турка м/с. (Шевченківське свято). В дні 15. V. м. р. відбулося у нас Шевченківське свято, на програму якого зложився відвідування місцевим хором "Заповіт" І. Стівенка, вступне слово гін. професора А. Ріпського і відвідування аматорської вистави "Ясні Зорі" В. Гринька. Як п. М. і О. Утриски, так теж п. Стефа Боднарівна відіграли свої ролі безоглядно, тому присутній горноч оплескували їх гру. Численна зібрана публіка закінчила свято національним гимном.

Пам'ятаймо: Рідня Школа — це наводня фортеця, це левий захмет в добі ліхоніття!

З судової салі.

Візд потьської тюремнички.

Другий день розправи.

В суботу приступив суд до доказового тостування. Публіки на сцені дещо більше, як попереднього дня, між нею й відомий в синайського процесу Штайгер. Розправа зачалася в год. 940. Велено й під анаком покітного посіду председателя трибуналу, який рішив довести її зняйшкорше до кінця.

Перший зазначав начальник слідчої тюрми Меніслав Кольбергер, римо-кат, записаний. Свідок заявив, що по повідомленні дозорця Шенчука демонстрації почалися в келі, в якій сидів юк. Мельник, Зиблікевич і Зелений. Демонстрації були причинною, що "бесарабія" рішуче перенести з Ваторія до Бригидок. Для цієї цілі спроваджено звідти дозорців і поліцію. Акцією перешовування керував аспірант Гурський з Бригидок, натомість Кольбергер нічого не чув і нічого не бачив, знав тільки, що дозорці не били, що який станили опир і т. д. Твердити, що били Зиблікевича покриваваного і він вийшов відтак заявив свідкові, що "дурнищо зробив, ставивши опир".

Обвинувачений Зиблікевич заперує ті слова та стверджує, що говорив до Кольбергера іронічно: "Краще булоб для вас без нікого опору дати засадуватися дозорцям".

Д-р Волошин: до свідка: Чи ви переслухували обвинувачених з приводу демонстрації?

Свідок: Ні.

Д-р Волошин: І ви без переслухання засудили їх на дисциплінарну кару?

Свідок: Так.

Оборон. Гарасимович: Чи відомо

вам, що обвинуваченого Воробця визначив дияр призначив до шпиталю, бо він був хворий?

Д-р Волошин: Яку кару ви їм призначували?

Свідок: По п'ять днів відокремлення (темишні) всім.

Д-р Волошин: Яка була мета демонстрації?

Свідок: Виробити підліт ("привіліт") і для ботаніків, які щойно недавно перешли туди прийшли були до тюрми. (Обвинувачений заявляють згідно і не вони говорили д-р. Мельнику в присутності свідка, що вони демонстрували наслідком і проти побиття політ. в'язня Василя Костинюка).

Свідок: Так.

Обор. Гер: А чи допустиме, щоб хорого в'язня саджати в темницю?

Предсідник не допускає до відповіді на цей запит.

Д-р Арітчик: Чи ви мали зажаляння на Зиблікевича?

Свідок: Були зажаляння на всіх, а зокрема на Зиблікевича, який нікого не слухав і його загально уважано за проводиря тих "галубур".

По запитках д-ра Ганкевича дотично обв. Вікуна і д-ра Павенцького дотично обв. Коталенка попросив слова обв. Мельник, заявляючи, що причину демонстрації в'язнів, а саме факт побиття в'язня Костинюка, він подав д-р. Мельнику в канцелярії, де про це списано протокол.

З черги зазначав свідок Станіслав Дріблінг, ключник, тепер в Янові. Оборона протиставляла його записуванню тому, що проти того свідка велось судове доведення саме в цій справі. (Це є той ключник, на якого обвинувачені вказують, що він найбільше їх катував.)

Прокуратор заявляється за записуванням свідка. На запит председателя свідок заявив, що "не єдиє п'єдзівісі" до обвинувачених. А перенісся до Янова тому, бо раз навіть Мельник нібито через вікно відрозкувався, що "ми п'єдзівісі".

Предсідник: I rap tak się tego przestraszył? (На сцені сміх.)

Трибунал пішов на нараду і рішив свідка записувати.

Обв. Воробець просить дозволу вийти в сцену, бо почувався хорим. Виходить.

Свідок Дріблінг описує події в келі ч. 24 (Мельник і тов.). Ми — говорив — *prosiłm, żeby wyszł!* Вони не послушали. Свідок вносил з іншими 3-ма Мельника.

Предсідник: А чому ви вносили Мельника не вбраного?

Свідок: Мельник не хотів убраться. Нещо його дах ключника за руки і двох за ноги. Мельник так вимахував ногами, що дозорці аж падали.

Предсідник: Як дивувесь, як чотирьох ключників не могли дати ради одному Мельникові!

Свідок виправдував обв. Коваленка. Ков. вийшов сам, а опір ставив щойно на ключників.

Предсідник: Чи Коваленко кидався на ключників?

Свідок: Не може собі пригадати, але описав стверджує, що ні.

Предсідник: А хто нас ударив?

Свідок: Як ми несли обвинувачених, то вони шарпалися і колали на всі сторони ногами. Підчас того ми падали і вони з нами. Копнув мене в уху обвинувачений в окулярах (оглядається на обвинувачених і показує на Крапця). Зрештою свідок мало вже що з того всього нині собі пригадує. Не пригадує собі, хто ще з обвинувачених кидався і шамотався. Потім каже, що копнув його в уху обв. Воробець або Барановський (але котрий, того він не знає) і хтось укусив його в руку. Також фризир (Кенпел) шамотався, як його несли. Поведення Крапця в тому часі не пам'ятає, знає тільки, що сам подав йому окуляри, які йому впали на коридорі. Вважав свідок мало що пам'ятає, а на запит председателя, звідки були ранні з обвинувачених, окремим в Зиблікевича на чолі, каже, що вони самі себе поранили (На сцені загальний сміх; председатель вказує до спокую).

Описав поставив свідкові два короткі питання обор. Герасимович дотично свого клієнта обв. Воробця (який в міжчасі знову з'явився на сцені місці). Свідок не може лаясно сказати, чи обв. Воробець його копнув в уху, чи ні.

Найкращим моментом того дня була відповідь св. Дріблінга на запит обор. д-ра Волошина дотично його клієнта Мельника. А саме д-р Волошин заявив свідкові, що він сам певно того не знає, що обв. Мельник виступив йому якийсь свідок, як тому, що все поводилося з обв. Мельником коректно і чепно. А описав свідка: Чи пригадує собі той момент, коли тагнений по коридорі Мельник, відхиливши закинув йому на голову простирало і повбивавши між ін. в пас коло себе, свідка: Паве Дріблінг! Що це зі мною робить? На це свідок відповів (по надумі): Так! Шось собі пригадує. Пам'ятаю, як п. Мельник казав: Паве Дріблінг! — і щось дальше. По відповіді д-р Волошин просить за протоколувати, бо воно є пророчим доказом, що обв. Мельник не шамотався і не шарпався, як це представляє акт обвинувачення, бо якби так було, то чейже не звертався би в такім моменті з просябою: Паве Дріблінг! Що це зі мною робить?

Після того зареажено павзу. По павзі зазначав д-р свідка, а саме дозорці Столяр, Марцінів, Малик, Столяр, Шеремета і Гук. Не

Купеліве Заведення

ПІДЛЮТЕ 700 м. понад рівень моря

в Карпатах над Лиминцею серед найбагатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі горчі з мінеральної води, купелі сонячні і купелі в Лиминці, вода мінеральна до пиття, рестаурація в місці на лікарське поручення, харч. приправ і жентий. — Лічечня по вказівкам лікарів: ревматичне запалення сугавів і м'язів, істис, позапальні стани жіночих недуг, туберкульоза зазрів і костей, кривуха, малокровія, катарит шлунка і кишків, та каміня мочевих доріг і недуг риніти матерії.

— Купеліве сезон від 15. травня (трав) 1927 р. —

Ціни в першій і третій сезони нижчі. Станія заліз. Брошів на лінії Стрий-Станіславів. Замовлення на адресу: **Купеліве Заведення Підлюте, пошта Перегінське.**

вони зізнавали згідно, що нікого не били й не турбували. Обвинувачені шарпалися, при тому падали на землю, отже вони самі себе потонкали. Зрештою свідки мають коротку пам'ять і тепер мало що вже тямлять.

На тому закінчено переслухування прокураторських свідків. Оборона поставила зі свого боку внесення на покликання цього ряду своїх свідків. Трибунал цього внесення оборони ще не вирішив.

На тому закінчено розправу в суботу. Наслідком недостачі салі давала розправа відбудеться аж в суботу 28. п. м.

Лист до редакції.

Шановна Редакціє!

Просимо в загальному інтересі надрукувати в найближчому числі Вашого часопису слідує:

Під фірмою видавництва "Вільна Спілка" появилася в Празі друком "Програма Української Партії Соціалістів Революціонерів", де зазначається, що таку програму прийнято конференцією Закордонної Організації УПСР дня 6. лютого 1927 в Празі. Закордонний Комітет УПСР, що від свого створення (1921 р.) є об'єднаним центром УПСР за кордоном, заявляє, що вище названа (Програма) не є виявом думок організованих партійних членів, а виключно духовною власністю п. М. Шаловала з його особистими прихильниками. Крім цього назвіть колий гурток п. М. Шаловала був виявом думок членів УПСР на еміграції, він не мав би формального права ухвалювати "Програму Партії", присвоюючи собі право партійного гласу. Навіть буваха Закордонна делегація УПСР з проф. Грушевським на чолі видала свого часу тільки "Проект програми УПСР", а не "Програму".

По суті-ж опублікованій "Програмі" Закордонний Комітет заявляє, що точка 7 "Національної Програми", де говориться: "при мирному вирішенні національної проблеми на Сході Європи УПСР вважає потрібним створення вільної спілки народів Сходу Європи", розходиться з усією політикою партії від III. універсалу, яляючись поворотом до старої програми всіх українських течій, про федерацію з т. з. демократичною Росією. Закордонний Комітет уважає цей останній ухил М. Шаловала відступленням від єдиної правильної лінії — повної суверенності української Республіки; федерація слабих з сильними на думку З. К., як показує приклад ССРР, мусить обернутися в поневолення слабих.

Президія Закордонного Комітету: К. Коберський, П. Богацький, І. Прокопів.

ОПОВІСТКИ.

Позір натуристи 1907! Прошу згодити карткою свою участь у зїзді дня 16. червня 1927. Треба привести зимики і списати спомини за останніх 20 літ. Позакраєві товариші хай пришлють привітні листи. Рано збірка в класх, в полудне панакхид в Преображенці, спільний обід у Н. Г. і спільна вечеря. — 7. Франко. — Львів, Поніського 4. 2217

Щиплення проти вісали дітей і шкільно молоді в Українській Порази Матерей при вул. Ходорівського ч. 15. (бачна вул. Лазаря, біля Цитаделі) в понеділок, середу і п'ятницю від 9. год. рано. 2204 2-3

Пригадується, що в четвер дня 26. ц. м. о год. 10. рано відбудеться Загальний Збори Товариства азаянних обезпечень "Листер" у власній салі при вул. Руській ч. 20. 2213

Тов-о Вахаліні Осалі задумує виступити цього літа дві оселі до Милована: ділову на липень, а хлопачу на серпень. Львівські родичі, що самі не можуть вийти на село, мають добру нагоду вислати дітей, також учеників шкільної гімназії на оселю. Присміхнені дуже гарне, харч. здоровий, опіка вправних педагогів забезпечена. Оплата за чотиритижневий побут вноситься 60 зол. Зголошення до кінця мая через дирекцію дотичних шкіл. Заразом просимо усіх громадян грошовими датками прийти в поміч Тов-у, яке рік річно висилає львівську білну дітвору на село для порятунку здоров'я. Вступаєте в члени Тов-а. Річна вплата вноситься 2 зол. 2210 1-2

Бетоністський Венір елевів вишитої і середніх років Музичного Інституту ім. Лисенка відбудеться в середу 25. травня о год. 7-мий вечір в великій салі Музичного Т-ва. Вступ за програмою в ціні 50 с. 2207 2-2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

17 ЗОЛ. коштує ланцюшок 14 карат. золоту з Матір Божою у Майдла, Коперника 14. 1773 6-2

ЗА 80 сот. виконує всілякі золотні направи робітня С. А. Поппів, Львів вул. Сикстуська 16. 2173 4-10

БЮРО ПРАВНОЇ ПОРАДИ в військовій і поборовах справах, інформації, вношення подань, заступництво сторін. Львів, вул. Пекарська 47/II. 2121 6-24

КАНДИДАТ АДВОКАТУРИ з пірвочою практикою ада. шукає посади компаніста. Зголошення: Олександр Босий, канд. ада. Перемиська, вул. Сикстуська 17. 2212 1-1

МОЛОДИЙ, здоровий літ 25, абсолютний тоог. акад. познакомиється з панночкою рівнож молодого, гарного, вишнього росту, подружка не вилючене, однак для спільного добра булоб пожадане придати кілька тисяч доларів для побищення господарства і вклада в його інвестиції. Зголошення з фотогр. до Адмін. "Діла" на "Господар". 2211 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жовудя

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 45.

2107 Пересвітлення Рентгеном. 13-25

ФОРТУНА НОВА

Львів, Кордецького 23.

пошукує:

1) **начальника складу**, рутинного з ініціативою, енергичного. Може бути і жінка;

2) **завантажувача** зі знаннями мов української, польської і німецької та об'явленою з бюровою маніпуляцією.

Посада негайно до обійняти. Референтується тільки на першорядній сцені. При зголошеннях предлаждати свідомства і подавати референції. — Зголошення особисто від 8-10 і 3-4. 2178 3-4

ЖЕНЕВСЬКИЙ ГОДИННИК

з 14 карат. золота

"Prima Swiss Watsch"

наймодніших фасонів від зол. 51

ГУТЕРМАН,

2162 Сикстуська 14. 2-3

Віднову Фасад

реконструкцію і надбудову кам'яних виконує по конкурентних цінах соляно 2151 Інженер-архітект

Лев Левинський

Львів Содова ч. 8. (біля Катедри)

Фабрика "ФОРТУНА НОВА"

Львів — Кордецького 23. пошукує:

директора з торговельними студіями і кількітативно практичною. П'ємент мусить бути з ініціативою, енергичний і добре володіти польською та німецькою мовою. — Кандидати об'являються з фотопримом дозволостом — мають перешити зголошення особисто від 8-10 і 3-4 год., та предлаждати свідомства і подавати референції. 2215 1-1

Хто має на продаж!

7-ий том Історії України Грушевського 2210 хай подасть свої усягні в Книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка Львів, Ринок 19.